

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Mgr. Janem Čížkem ve věci

žalobkyně: **J. K.**, narozená X
bytem X,

proti

žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**,
sídlem Křížová 1292/25, Praha 5,

o žalobách proti rozhodnutím žalované ze dne 31. 1. 2019, č. j. X, a ze dne 30. 10. 2019, č. j. X,

takto:

- I. Řízení ve věcech vedených u Krajského soudu v Praze pod sp. zn. 42 Ad 9/2019 a 42 Ad 37/2019 se spojují ke společnému projednání. Věci budou nadále vedeny pod sp. zn. 42 Ad 9/2019.
- II. Žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 31. 1. 2019, č. j. X, se zamítá.
- III. Žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 10. 2019, č. j. X, se zamítá.
- IV. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podanou dne 20. 2. 2019 a doplněnou podáním doručeným dne

Shodu s prvopisem potvrzuje: B. M.

12. 3. 2019, se žalobkyně domáhá zrušení prvního v záhlaví citovaného rozhodnutí žalované ze dne 31. 1. 2019. Tímto rozhodnutím žalovaná zamítla námitky žalobkyně proti rozhodnutí žalované ze dne 17. 12. 2018, č. j. X (dále jen „1. prvostupňové rozhodnutí“), kterým byla zamítnuta její žádost o přiznání starobního důchodu pro nesplnění podmínek podle § 28 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném do 31. 12. 2018.

2. Žalobou podle § 65 a násl. s. ř. s., doručenou zdejšímu soudu dne 19. 11. 2019, se žalobkyně domáhá zrušení druhého v záhlaví citovaného rozhodnutí žalované ze dne 30. 10. 2019. Napadeným rozhodnutím žalovaná zamítla námitky žalobkyně proti rozhodnutí žalované ze dne 9. 10. 2019, č. j. X (dále jen „2. prvostupňové rozhodnutí“), kterým byla její žádost o přiznání starobního důchodu opět zamítnuta pro nesplnění podmínek podle § 28 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění účinném do 30. 11. 2019.
3. Podle § 39 odst. 1 s. ř. s. může předseda senátu usnesením spojit ke společnému projednání samostatné žaloby směřující proti těmž rozhodnutím anebo proti rozhodnutím, která spolu skutkově souvisejí.
4. Z obsahu podaných žalob i žalobou napadených rozhodnutí plyne, že obě žaloby směřují proti zamítavému rozhodnutí žalované o námitkách proti prvostupňovým rozhodnutím, jimiž byly zamítnuty opakované žádosti žalobkyně o zvýšení starobního důchodu z důvodu uznání doby péče o matku žalobkyně A. K., nar. X. Žalobkyně v obou případech tvrdí, že jí měla být uznána doba péče od roku 1981 až do její smrti X.
5. Obě věci, byť směřují proti dvěma různým zamítavým rozhodnutím žalované, se tedy týkají téhož předmětu sporu. Jeho jádro spočívá v posouzení otázky, zda má žalobkyně nárok na starobní důchod, resp. zvýšení přeměněného starobního důchodu (z invalidního důchodu pro invaliditu II. stupně podle § 29 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění), z důvodu uznání péče o svoji bezmocnou matku jako náhradní doby pojištění pro účely vzniku nároku na starobní důchod podle § 29 odst. 1 písm. c) nebo odst. 3 písm. a) zákona o důchodovém pojištění.
6. Protože jsou obě věci vedeny mezi totožnými účastníky, mají obdobný skutkový základ a jejich předmětem je shodná právní otázka, spojil soud (§ 39 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 31 odst. 3 s. ř. s.) z důvodu vhodnosti řízení o obou žalobách ke společnému projednání. Věc bude projednána pod spisovou značkou 42 Ad 9/2019, v níž byla žaloba podána jako první.
7. Žalovaná v odůvodněních obou napadených rozhodnutí (která se v podstatných částech prakticky shodují) kromě rekapitulace relevantní právní úpravy a skutkového děje postupně uvedla jednotlivé možnosti vzniku nároku žalobkyně na starobní důchod podle § 29 zákona o důchodovém pojištění. Uvedla, že žalobkyně dosáhla důchodového věku 16. 3. 2011. Podle § 29 odst. 1 písm. i) [pozn. správně má být uvedeno písm. c)] zákona o důchodovém pojištění vzniká nárok na starobní důchod, jestliže pojištěnec získal 27 let pojištění a dosáhl důchodového věku v roce 2011. Žalobkyně však tuto podmínku nesplnila, protože dosáhla dobu účasti na pojištění pouze 22 let a 164 dnů. Podle § 29 odst. 5 zákona o důchodovém pojištění se náhradní doba pojištění za dobu péče o převážně nebo úplně bezmocnou osobu započítává pouze z 80 %. Celková sporná doba od 9. 7. 1988 do X (správně však mělo být od 17. 10. 1982 do 8. 7. 1984 a od 9. 7. 1988 do X) by proto ani v případě započítání v celém rozsahu nepostačovala ke vzniku nároku. Podle § 29 odst. 3 písm. a) zákona o důchodovém pojištění pojištěnec, který nesplnil podmínky v odstavci 1 písm. g) až k), má nárok na starobní důchod též, jestliže dosáhl důchodového

věku po roce 2014 a získal alespoň 30 let doby pojištění uvedené v § 11 a § 13 odst. 1 [nutno ovšem doplnit, že přílehlavěji mělo být odkázáno na ustanovení § 29 odst. 3 písm. b) zákona o důchodovém pojištění, které stanoví, že pojištěnec, který nesplnil podmínky v odstavci 2 písm. b) až f), má nárok na starobní důchod též, jestliže dosáhl věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození, a získal alespoň 15 let doby pojištění uvedené v § 11 a § 13 odst. 1]. Žalovaná k tomu konstatovala, že žalobkyně dosáhla pouze 11 roků a 308 dnů. Zároveň však doplnila, že podle tohoto ustanovení se nezapočítávají náhradní doby pojištění za dobu péče o převážně nebo úplně bezmocnou osobu, a proto ani případné uznání sporných dob nemůže mít na změnu rozhodnutí vliv. Žalovaná dále odkázala na § 29 odst. 2 písm. f) zákona o důchodovém pojištění, dle něhož má pojištěnec nárok na starobní důchod též, pokud nesplnil podmínky podle odst. 1 a získal dobu pojištění 20 let a dosáhl po roce 2013 věku o 5 let vyššího než je důchodový věk muže stejného data narození. Podle žalované činí důchodový věk muže narozeného v roce 1958 (správně mělo být 1952) 63 let a 10 měsíců, zvýšený o 5 let činí 68 let a 10 měsíců, takže podle žalované žalobkyni vznikne nárok podle tohoto ustanovení 16. 1. 2021.

8. Žalovaná žalobkyni rovněž zhodnotila maximální možnou délku doby, po kterou byla vedena v evidenci úřadu práce. Co se týká žalobkyní rozporovaných náhradních dob pojištění, žalovaná o této otázce rozhodovala opakovaně, přičemž rozhodnutí ze dne 18. 5. 2012 bylo potvrzeno rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 29. 8. 2012, č. j. 42 Ad 59/2012-13. Žalobkyní předkládané lékařské zprávy mající dokládat její péči o bezmocnou matku nelze akceptovat, protože existenci stavu bezmocnosti a jejího stupně může posoudit pouze posudkový lékař nebo posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí. Žalovaná má zato, že nebylo prokázáno, že zemřelá A. K. byla převážně nebo úplně bezmocná, a proto dobu péče o její osobu nelze za náhradní dobu pojištění uznat.
9. V žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 31. 1. 2019 a jejím doplnění žalobkyně stručně uvedla, že nesouhlasí s napadeným rozhodnutím, protože pečovala o bezmocnou matku, která měla přiznání a vyplácenu částečnou bezmocnost. Žalobkyně v té době nevěděla, že má požádat o plnou bezmocnost. Žalobkyně ještě nedosáhla 70 let věku, ale z důvodu špatného zdravotního stavu není schopna pracovat. V žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 30. 10. 2019 připomněla, že ukončila pracovní poměr v roce 1981 z důvodu péče o bezmocnou matku. Žalobkyně sama byla v té době invalidní. Péči o matku je schopna doložit potvrzením 5 lékařů i dalších svědků. Matce bylo rovněž vypláceno navýšení starobního důchodu pro bezmocnost. Z obsahu dalších soudu zaslanych písemností vyplývá, že žalobkyně požaduje přiznání starobního důchodu a jeho doplacení od roku 2011.
10. Žalovaná ve svých vyjádřeních k oběma žalobám navrhla zamítnutí obou žalob. Uvedla, že podmínku věku sice žalobkyně splnila již 16. 3. 2011, nesplnila však podmínku doby pojištění podle § 29 zákona o důchodovém pojištění. Následně podrobně rozvedla, proč žalobkyně nesplňuje podmínky pro vznik nárok na invalidní důchod podle § 29 odst. 1, odst. 2, odst. 3 a odst. 4 zákona o důchodovém pojištění. Žalobkyně získala ke dni 16. 3. 2011 pouze 23 let a 223 dní pojištění (podle znění odůvodnění napadeného rozhodnutí to však bylo pouze 22 let a 164 dnů), resp. 11 let 308 dní pojištění podle § 11 a § 13 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, a ke dni uplatnění žádosti (25. 10. 2018), která byla předmětem 1. prvostupňového rozhodnutí 23 let a 92 dnů, resp. 11 let a 308 dnů,

namísto potřebných 27, resp. 15 let. Obdobně v odůvodnění druhého žalobou napadeného rozhodnutí žalovaná uvedla, že žalobkyně získala ke dni 16. 3. 2011 pouze 23 let a 223 dní pojištění, resp. 11 let 308 dní pojištění podle § 11 a 13 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, a ke dni uplatnění žádosti (24. 6. 2019), která byla předmětem 2. prvostupňového rozhodnutí 22 let a 164 dnů, resp. 11 let a 308 dnů, namísto potřebných 27, resp. 15 let.

11. Žalovaná si je vědoma, že ve správním spise se nachází několik lékařských potvrzení předložených v minulosti žalobkyní, které mají osvědčit tvrzení žalobkyně, že skutečně pečovala o svoji bezmocnou matku. Z dokumentace žalovaná zjistila, že matka žalobkyně byla ke dni úmrtí (X) poživatelkou starobního a vdovského důchodu zvýšeného o příspěvek pro částečnou bezmocnost. Vzhledem k tomu, že veškerá spisová dokumentace byla již skartována, nelze prokázat, od kterého data byla tato dávka přiznána. Dobu péče o bezmocnou blízkou osobu v období od 18. 10. 1981 do 20. 3. 1990 (převoz matky do nemocnice, kde následně zemřela) je možné prokázat ověřeným prohlášením pečující osoby o tom, že dotyčná o takovou osobu skutečně pečovala a tato nebyla umístěna v ústavu sociální péče nebo obdobném zdravotnickém zařízení, nebo posudkem o stupni bezmocnosti, případně rozhodnutím o přerušení zaměstnání z důvodu péče o převážně nebo úplně bezmocnou osobu. K žalobkyní předloženým lékařským zprávám a potvrzení lékařů nelze s ohledem na výše uvedené přihlížet. Žádné nové podklady, které by mohly mít vliv na vznik nároku na starobní důchod, žalobkyně nedoložila.
12. Krajský soud v Praze ověřil, že obě žaloby byly podány včas a že splňují všechny formální náležitosti na ně kladené. Protože se jedná o žaloby projednatelné, přezkoumal soud napadená rozhodnutí v mezích uplatněných žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu v době vydání napadeného rozhodnutí [§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.]. Soud rozhodoval bez nařízení jednání, neboť obě účastnice s tímto postupem *implicitě* vyslovily souhlas (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).
13. Krajský soud v Praze ze správního spisu vedeného k oběma žádostem o starobní důchod zjistil, že žalobkyně opakovaně od roku 2011 podávala žádosti o přiznání starobního důchodu. Žalovaná tyto žádosti vždy zamítla s odůvodněním, že žalobkyně nesplňuje potřebnou dobu pojištění, přičemž neuznala jako náhradní dobu pojištění dobu péče o bezmocnou matku žalobkyně A. K.. V roce 2011 žalobkyně přiložila k žádosti o starobní důchod čestné prohlášení, v němž uvedla, že o svoji matku celodenně pečovala od 18. 10. 1981, přičemž její matka pobírala příspěvek k důchodu pro úplnou bezmocnost, a potvrzení lékaře MUDr. P. B. ze dne 29. 9. 2011 o tom, že žalobkyně pečovala o svoji matku od 18. 10. 1981 do 8. 10. 1990 (přičemž však A. K. zemřela již X). Žalovaná na předložení těchto podkladů reagovala tak, že nejsou dostačující k prokázání tvrzení žalobkyně, a vyzvala ji, aby předložila rozhodnutí o bezmocnosti nebo posudek posudkové komise o tom, že zemřelá matka byla uznána převážně nebo úplně bezmocnou, protože podle evidence žalované byla zemřelá poživatelkou příspěvku pouze pro částečnou bezmocnost. Žalobkyně však požadované doklady nepředložila. Od té doby se z důkazního hlediska – i přes opakované žádosti žalobkyně o přiznání starobního důchodu a dokládání obdobných lékařských zpráv od dalších lékařů – v zásadě nic nezměnilo. Rozhodnutím ze dne 10. 3. 2017, č. j. X, byl žalobkyni přeměněn dosud pobíraný invalidní důchod pro invaliditu II. stupně podle § 61a zákona o důchodovém pojištění na důchod starobní, a to s účinností od 22. 3. 2017. Žalobkyně se i poté opakovaně neúspěšně domáhala přiznání starobního důchodu podle § 29 zákona o důchodovém pojištění, resp. invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně.

14. Předmětem opakovaných žádostí a následných sporů mezi účastníky řízení o přiznání starobního důchodu je žalobkyní požadované uznání péče o svoji bezmocnou matku v období od 18. 10. 1981 do její smrti dne X. Ze správního spisu však vyplývá, že v uvedeném období má žalobkyně uznány náhradní doby pojištění od 18. 10. 1981 do 16. 10. 1982 a od 9. 7. 1984 do 8. 7. 1988 z důvodu péče o děti. Prakticky je tedy sporné pouze období od 17. 10. 1982 do 8. 7. 1984 a od 9. 7. 1988 do X, tedy dohromady 3 roky a 156 dnů.
15. Ačkoliv obě účastnice shodně uvedli, že zdravotní údaje potřebné k posouzení stupně bezmocnosti matky žalobkyně již byly skartovány a nelze je dohledat, soud zjistil, že ve správním spise je založen rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 25. 6. 1993, sp. zn. 2 Cao 87/93 (ve věci žaloby proti rozhodnutí žalované o nepřiznání invalidního důchodu), kde v jeho odůvodnění na stranách 3 a 5 se soud zabýval i otázkou, zda matka žalobkyně byla převážně nebo úplně bezmocná. Z důvodu posouzení nároku na invalidní důchod žalobkyně nechal soud vypracovat doplňující posudek posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky s pracovištěm v Praze ze dne 26. 6. 1992 (dále jen „posudková komise“), v němž bylo zkoumána i otázka, zda žalobkyně pečovala v předmětném období o svoji bezmocnou matku. Posudková komise dospěla k závěru, že na základě dostupné zdravotnické dokumentace je možné započít žalobkyni péči o převážně bezmocnou osobu maximálně v délce 3 měsíců a 22 dnů. V odůvodnění je konkretizováno, že posudková komise dospěla k závěru, že A. K. byla částečně bezmocná od října 1988, převážně bezmocná potom nejdříve od prosince 1989 do března 1990.
16. Ve věci jde o uznání rozsahu dlouhodobé péče žalobkyně o její matku jako náhradní doby pojištění pro důchodové účely a zejména o případné doplacení neprávem nepřiznané dávky.
17. Podle § 29 odst. 1 písm. c) zákona o důchodovém pojištění má pojištěnec nárok na starobní důchod, jestliže získal dobu pojištění nejméně 27 let a dosáhl důchodového věku v roce 2011.
18. Podle § 29 odst. 3 písm. b) zákona o důchodovém pojištění pojištěnec, který nesplňuje podmínky stanovené v odstavci 2 písm. b) až f), má nárok na starobní důchod též, jestliže dosáhl věku aspoň o 5 let vyššího, než je důchodový věk stanovený podle § 32 pro muže stejného data narození, a získal aspoň 15 let doby pojištění uvedené v § 11 a § 13 odst. 1.
19. Podle § 29 odst. 5 zákona o důchodovém pojištění se do doby pojištění potřebné pro vznik nároku na starobní důchod podle odstavce 1 písm. b) až k) a odstavce 2 písm. b) až f) náhradní doby pojištění, s výjimkou náhradních dob pojištění uvedených v § 5 odst. 2 písm. c) a d) a v § 102 odst. 5 a obdobných dob podle předpisů platných před 1. lednem 1996, započítávají pouze v rozsahu 80 %; počet dnů náhradních dob pojištění stanovený podle části věty před středníkem se přitom zaokrouhuje na celé dny směrem nahoru.
20. Žalobkyně namítá, že jí žalovaná chybně nezapočetla náhradní dobu účasti na pojištění za dobu, kdy pečovala v období od 17. 10. 1981 do X o svoji bezmocnou matku. Toto své tvrzení opakovaně dokládá vyjádřeními různých lékařů. Naopak žalovaná argumentuje tím, že žalobkyně zákonem stanoveným způsobem neprokázala, že její matka byla v uvedeném období převážně nebo úplně bezmocná, přičemž zdravotnická dokumentace A. K. již byla skartována. Navíc žalovaná uvádí, že ani při maximálním možném zhodnocení sporné doby by žalobkyně nesplnila podmínku potřebné doby účasti na pojištění.

21. Podle obou napadených rozhodnutí žalobkyně získala účast na pojištění v délce 22 roků a 164 dnů namísto potřebných 27 let [§ 29 odst. 1 písm. c) zákona o důchodovém pojištění], resp. 11 roků a 308 dnů namísto potřebných 15 let [§ 29 odst. 3 písm. b) zákona o důchodovém pojištění]. Celková sporná nezapočtená doba péče o žalobkyninu matku činí 3 roky a 156 dní tedy 1 251 dnů, z nichž se však podle § 29 odst. 5 pro účely stanovení nároku podle § 29 odst. 1 cit. zákona započítává pouze 80 % zaokrouhlených na celé dny nahoru, což znamená, že by se maximálně mohlo jednat o 1 001 dnů, tedy 2 roky a 271 dnů. Z toho vyplývá, že i v případě dodatečného uznání celého sporného období účasti na pojištění, by žalobkyně nemohla splnit podmínku doby účasti na pojištění, protože podle § 29 odst. 1 písm. c) cit. zákona by mohla maximálně dosáhnout 25 let a 70 dnů. Do doby účasti na pojištění potřebné pro získání nároku na starobní důchod podle § 29 odst. 3 písm. a) zákona o důchodovém pojištění se náhradní doby nezahrnují vůbec, takže by její započítání nemohlo mít na splnění podmínek vliv. Lze proto uzavřít, že žalobkyni by nevznikl nárok na starobní důchod ani v případě, že by žalovaná akceptovala celou dobu žalobkyní tvrzené péče o bezmocnou matku. Tato jediná žalobkyní uplatněná námitka tedy není důvodná, ač některé dílčí závěry uvedené v odůvodnění napadených rozhodnutí shledal soud nesprávnými (viz níže).
22. Pouze *obiter dicta* soud upřesňuje, že zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZSZ“), v § 9 odst. 1 písm. k) – v případě, že trvalo zaměstnání aspoň rok – uznával za náhradní doby důchodového pojištění mj. i dobu osobní péče o blízkou osobu, která byla převážně nebo úplně bezmocná a nebyla umístěna v ústavu sociální péče nebo v obdobném zdravotnickém zařízení, a to nejdříve od 1. ledna 1976. Do uvedeného ustanovení je převzata též shodná úprava obsažená v § 11 odst. 1 písm. k) zákona č. 121/1975 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění účinném do 30. 9. 1988 (dále jen „zákon o sociálním zabezpečení z roku 1975“).
23. Z toho vyplývá, že aby mohla být žalobkyni uznána sporná péče o matku, zákon vyžadoval, aby prokázala osobní péči o ni v domácnosti (tj. mimo zdravotnické zařízení), trvání této péče (odkdy dokdy byla péče poskytována) a současně převážnou nebo úplnou bezmocnost matky, včetně doby trvání stavu bezmocnosti. Jen za období, kdy bylo prokázáno naplnění těchto všech zákonem vyžadovaných podmínek, může být žalobkyni započtena odpovídající náhradní doba pojištění. Podle § 36 prováděcí vyhlášky č. 149/1988 Sb., definující pro účely § 70 zákona č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, pojem bezmocnosti je „[č]ástečně bezmocný důchodce, který potřebuje dlouhodobě pomoc jiné osoby při některých nezbytných životních úkonech, například při mytí, česání a oblékání. Za částečně bezmocného se vždy považuje občan prakticky nevidomý“ (odst. 1). „Převážně bezmocný je důchodce, který potřebuje kromě pomoci uvedené v odstavci 1 pravidelnou pomoc jiné osoby při hlavních životních úkonech, například při chůzi a při výkonu fyziologické potřeby. Za převážně bezmocného se vždy považuje občan úplně nevidomý“ (odst. 2). „Úplně bezmocný je důchodce, který zcela pozbyl schopnost sebeobsluhy, potřebuje soustavné ošetřování a je odkázán trvale na pomoc jiné osoby při všech životních úkonech“ (odst. 3). Prakticky totožnou úpravu obsahoval i § 29 prováděcí vyhlášky č. 128/1975 Sb., provádějící § 47 zákona o sociálním zabezpečení z roku 1975. Pro hodnocení doby péče o bezmocnou matku jako náhradní doby pojištění je proto klíčové posouzení toho, zda se v jejím případě jednalo o převážnou (případně dokonce úplnou) bezmocnost ve smyslu shora citovaných ustanovení prováděcí vyhlášky či nikoliv.

24. K tomu je třeba uvést, že podle § 5 odst. 1 písm. a) bodu 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“), si žalovaná byla povinná dobu získaných náhradních dob pojištění před 31. 12. 1994 (tedy po celé sporné období) posoudit sama v rámci rozhodování o dávkách důchodového pojištění (srov. § 6 odst. 4 písm. a) bod 11 zákona č. 582/1991 Sb.). Do této povinnosti spadala i povinnost zhodnotit navržené důkazy (v řízení je třeba subsidiárně aplikovat právní úpravu dokazování ve správním řádu). Z odůvodnění zamítavých rozhodnutí vyplývá, že žalovaná při posuzování stupně bezmocnosti matky žalobkyně vycházela ze své evidence, podle níž byla jmenovaná až do své smrti poživatelkou příspěvku pouze pro částečnou bezmocnost. Zároveň neakceptovala žalobkyni předkládané lékařské zprávy, které měly tento závěr zpochybňovat.
25. Žalovaná v napadených rozhodnutích vyšla ze závěrů svého rozhodnutí ze dne 18. 5. 2012, které bylo potvrzeno rozsudkem zdejšího soudu ze dne 29. 8. 2012, č. j. 42 Ad 59/2013-13. K žalobkyni doloženým skutečnostem žalovaná uvedla, že péči o bezmocnou osobu lze v období od 18. 10. 1981 do 20. 3. 1990 prokázat ověřeným prohlášením pečující osoby o tom, že dotyčná o takovou osobu skutečně pečovala a tato nebyla umístěna v ústavu sociální péče nebo obdobném zdravotnickém zařízení, nebo posudkem posudkové komise o stupni bezmocnosti, případně rozhodnutím o přerušení zaměstnání z důvodu péče o převážně nebo úplně bezmocnou osobu. K žalobkyni předloženým lékařským zprávám a potvrzení lékařů nelze podle žalované s ohledem na výše uvedené přihlížet. Tento závěr žalované však není zcela přesný, neboť tehdejší právní úprava umožňovala zohlednit i další důkazy, které by svědčily o požadovaném stupni bezmocnosti matky žalobkyně, resp. předpokládala, že si žalovaná sama opatří potřebné podklady (např. znalecký posudek). V tomto smyslu nelze odůvodnění obou napadených rozhodnutí žalované hodnotit jako zcela příléhavé a vyčerpávající. Na druhou stranu však lze žalované přisvědčit, že ze žalobkyni doložených podkladů skutečně v žádném případě jednoznačně nevyplývá, že A. K. kdykoliv před svojí smrtí byla převážně nebo úplně bezmocná. Naopak v žalobkyni doložené zprávě MUDr. A. D. s obtížně čitelným datem vystavení (pravděpodobně 29. 6. 1991) se uvádí, že pobírala příspěvek pro částečnou bezmocnost a v posledních „asi pětiletých vyžadovala soustavnou péči, kterou jí poskytovala dcera K. J.“. V nedatované zprávě MUDr. V. Z. se uvádí, že žalobkyně pečovala o svoji bezmocnou matku v době od 18. 10. 1981 do 20. 3. 1990, obdobně i ve zprávě MUDr. P. B. ze dne 9. 1. 2012, kde se sice výslovně uvádí, že A. K. byla úplně bezmocná pro onemocnění univerzální aterosklerózou (D 440), avšak zároveň se dodává, že doklady nelze dohledat. Od téhož lékaře je ve spise založena i další zpráva ze dne 29. 9. 2011, v níž se uvádí, že žalobkyně pečovala o svoji matku od 18. 10. 1981 do 8. 10. 1990, tedy ještě více než půl roku po úmrtí matky. Obdobně i další zprávy vyznívají pochybně či nejednoznačně. Z těchto důvodů lze akceptovat, že žalovaná hodnotila předložené důkazy jako nepřesvědčivé, protože jde v zásadě o *ex post* na žádost žalobkyně vypracované zprávy minimálně částečně bez opory ve zdravotnické dokumentaci matky žalobkyně.
26. Soud však ze správního spisu zjistil, že stupeň bezmocnosti byl předmětem zkoumání posudkové komise již v roce 1992 (viz výše bod 15). V té době měla posudková komise k dispozici ještě kompletní zdravotní dokumentaci matky žalobkyně a na jejím základě dospěla k závěru, že žalobkyni bylo možno započíst dobu péče o převážně bezmocnou matku maximálně v délce 3 měsíce a 22 dnů. Tato doba není v napadených rozhodnutích žalovanou zohledněna. Pro věrohodnost tohoto závěru ve srovnání s pozdějšími lékařskými zprávami předložených žalobkyni svědčí fakt, že jej učinila posudková komise

v relativně krátké době od úmrtí matky na základě zdravotnické dokumentace (ještě před její skartací) a s výslovným zkoumáním jejího zdravotního stavu ve vztahu ke stupni bezmocnosti. V souladu s tímto závěrem je i skutečnost, že matka žalobkyně pobírala příspěvek pouze pro částečnou bezmocnost, neboť tomu tak skutečně až do konce listopadu 1989 bylo. Naopak žalobkyně ve svém vyjádření nejprve v podání ze dne 29. 9. 2011) tvrdila, že matka pobírala příspěvek pro plnou bezmocnost, nyní uvádí, že sice pobírala příspěvek pouze pro částečnou bezmocnost, nicméně tento rozpor vysvětluje tím, že o zvýšení příspěvku omylem nepožádala, resp. nebyla si této skutečnosti vědoma. Toto vysvětlení, tedy že žalobkyně opomenula iniciovat uplatnění předmětného nároku, se nejví jako pravděpodobné.

27. Ačkoliv tedy soudní judikatura někdy akceptuje pouze pravděpodobné prokázání skutečnosti požadovaného stupně bezmocnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2013, č. j. 6 Ads 15/2013-28), poměřování věrohodnosti posudku posudkové komise, který byl akceptován odvolacím soudem, a na druhé straně lakonických či útržkovitých lékařských zpráv, je v zásadě nesouměřitelná.
28. **Soud na závěr rovněž upozorňuje, že neshledal přesným ani odůvodnění napadených rozhodnutí ohledně posouzení nároku na vznik starobního důchodu podle § 29 odst. 2 písm. f) zákona o důchodovém pojištění, pokud žalovaná uvedla, že žalobkyně dosáhne důchodového věku muže shodného ročníku narození zvýšeného o 5 let dne 16. 1. 2021. Ve skutečnosti žalobkyně tohoto věku dosáhla již 16. 1. 2020, neboť důchodový věk muže narozeného v roce 1952 (nikoliv 1958 jak chybně uvádí žalovaná) je 62 let a 10 měsíců (nikoliv tedy 63 let a 10 měsíců), zvýšený o 5 let činí 67 let a 10 měsíců. Avšak vzhledem k tomu, že toto datum spadá do období po vydání obou napadených rozhodnutí, nelze opět pouze s odkazem na pochybení v odůvodnění považovat napadená rozhodnutí za nezákonná. Uplatní-li žalobkyně novou žádost, pak bude na žalované, aby tuto skutečnost zohlednila a případně přiznala žalobkyni starobní důchod podle § 29 odst. 2 písm. f) zákona o důchodovém pojištění od 16. 1. 2020 a doplatila od tohoto data případný rozdíl oproti výši dosud vypláceného přeměněného starobního důchodu.**
29. Lze tak shrnout, že žalovaná sice pochybila, pokud v obou napadených rozhodnutích nezohlednila závěry posudkové komise o bezmocnosti matky žalobkyně a nezapočetla žalobkyni náhradní dobu pojištění za péči o převážně bezmocnou od 1. 12. 1989 do X. Pochybila rovněž, pokud v odůvodnění napadených rozhodnutí uvedla chybné datum vzniku nároku žalobkyně na starobní důchod podle § 29 odst. 2 písm. f) zákona o důchodovém pojištění. V tomto smyslu nejsou napadená rozhodnutí správná. Tato dílčí pochybení však nemají vliv na zákonnost napadených rozhodnutí o zamítnutí žádostí o přiznání starobního důchodu k datu jejich vydání. Soud z uvedených důvodů shledal obě žaloby nedůvodnými, a proto je podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
30. Při rozhodování o náhradě nákladů řízení soud postupoval podle ustanovení § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s., podle něhož účastník, který měl ve věci plný úspěch, má právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť nebyla se svými žalobami úspěšná. Žalovaná nemá ve věcech důchodového pojištění nárok na náhradu nákladů řízení. Proto soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti výroku I. tohoto rozsudku není kasační stížnost přípustná [§ 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s].

Proti výrokům II., III., IV. tohoto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 28. července 2020

Mgr. Jan Čížek, v. r.
samosoudce